

Recenzija

par 2020.gada I pusgada novadu ziņu sižetiem, ko sabiedriskā pasūtījuma ietvaros nodrošinājusi SIA „VALMIERAS TV”, sadarbībā ar SIA „TV Kurzeme”, SIA „Latgales reģionālā televīzija”, SIA „Zemgales reģionālā televīzija”, SIA „Kurzemes televīzija”, SIA „Skrundas TV”, SIA „Aizputes TV”, SIA „Talsu televīzija”, SIA „Vidusdaugavas televīzija” un SIA „LRT+” (bijusī SIA „DAUTKOM TV”). Savukārt, pirmajā pusgadā diasporas organizāciju „IMLO Lat – Ireland”, LTD un biedrība „Latvieši .com” dalība sižetu veidošanā izpaliēk. ReTV Valdes priekšsēdētājs Ingemars Vekteris skaidroja, ka , sākoties Covid -19 pandēmijai , tās savu darbību apturēja. Tie daži materiāli, ko piegādājuši „Latvieši.com” raidīti vien ReTV ekrānā. Taču arī līdz tam, kvalitāte satura un izpildījuma ziņā bijusi vāja, neregulāra, bez ieinteresētības un arī neapmierinātība par ,viņuprāt , mazo finansējumu. Labā ziņa ir tā, ka par diasporas tematiku sižetus iespēju robežās veido arī pašas reģionālās televīzijas, meklējot kontaktus. Pašreizējā situācija ir, „maigi izsakoties”, īpaša. Tāpēc prognozēt kaut ko sadarbības ziņā šobrīd visai poblemtiski.

Visas reģionālās televīzijas, viedojot ziņu sižetus, darbu paveikušas labā kvalitātē, vadoties pēc EPLL 71.panta pirmās daļas, Nolikuma par sabiedriskā pasūtījuma daļas, kuru pilda komerciālie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi, veidošanas kārtību un vērtēšanas principiem, Vadlīnijām (turpmāk tekstā – vadlīnijas) EPLL piemērošanai ,veidojot ziņu , informatīvi dokumentālos un diskusiju raidījumus, it īpaši priekšvēlēšanu laikā un Elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozares attīstības nacionālās stratēģijas 2018. – 2022.gadam. Tieši tāpat arī recenzents savu darbu paveicis, vadoties pēc jau minētajiem dokumentiem un , izmantojot pielikumā ietvertos „Kritērijus sabiedriskā pasūtījuma raidījumu / projektu novērtēšanai” (turpmāk tekstā –kritēriji).

Konkrētās recenzijas uzdevums – noskatīties, izanalizēt un novērtēt 200 novadu televīziju veidotos ziņu sižetus. Noskatījos 205 sižetus, par pamatu ņemot piecos mēnešos - februārī, martā, aprīlī, maijā un jūnijā rādītās ziņas Latvijas Televīzijas ēterā, izmantojot Replay.lv portālu.

Izvēlējos tādu analīzes veidu, lai ikviena novadu televīzija būtu pārstāvēta vismaz 20 reizes, bet tās, kurām sižetu bijis mazāk, noskatījos max iespējamo. Tādējādi iegūstot lielāku iespēju izvērtēt katras TV kopējo kvalitāti, ģeogrāfisko izplatību, satura dažādību un meistarību. Izmantojot ReTV datus par I pusgadu, turpmākajā uzskaitījumā redzams, cik pavisam katra reģionālā televīzija sešu mēnešu laikā ir izveidojusi ziņu sižetus . Savukārt – aiz šķērsvītras ir manis skatīto un vērtēto ziņu skaits no februāra līdz jūnijam (ieskaitot).

Kvantitatīvais secinājums:

- „VIDZEMES TELEVĪZIJA” - 113 / 33
- „Zemgales reģionālā televīzija” - 112 / 32
- „Latgales reģionālā televīzija” - 99 / 32
- „Skrundas TV” - 44 / 28
- „TV Kurzeme” - 41 / 18
- „Vidusdaugavas televīzija” - 28 / 18
- „Aizputes TV” - 21 / 15
- „Kurzemes televīzija” - 22 / 12
- „Talsu televīzija” - 15 / 12
- „LRT+” - 9 / 5

Ne tikai šis pusgads, bet situācija, kas turpinās joprojām un , diemžēl, pieaugošā progresijā , pārsteidza Latviju un visu pasauli lielā mērā nesagatavotu - Covid -19 pandēmija. Tas ir skāris, praktiski, gandrīz visas jomas un, protams, arī medijus, krasi samazinot reklāmas ieņēmumus, iespaidojot finansiālo situāciju, radījis ierobežojumus informācijas iegūšanas ziņā un jebkurā citā darbības jomā. Un tas vēl ne tuvu nav viss uzskaitījums. Vienlaicīgi tieši mediji ir tie, no kuriem valsts iedzīvotāji gaida aktuālo informāciju par notiekošo. Visiem, bet jo īpaši – elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem par ikdienas prioritāti kļuvis vārds „aktualitāte”. Tāpēc biežas izmaiņas programmās ir kļuvušas par pašsaprotamu ikdienas sastāvdaļu. Mūsu dzīve , ja tā var teikt, notiek „Covid -19 ēnā”. Šis ievads bija nepieciešams recenzijas sakarā, jo no 205 ziņu sižetiem aptuveni 80 ir tieši saistīti ar pandēmijas izraisītām problēmām.

Tātad – gandrīz puse, jo daļa citu sižetu pastarpināti arī skar šo pašu tematiku. Sākotnēji katra jauna ziņa bija kā šoks. Taču ar laiku kļuva skaidrs, ka ikdienai jāturpinās pat ar nepatīkamiem ierobežojumiem.

Tieši tāpat kā to ir darījušas un dara reģionālās televīzijas, nodrošinot Latvijas Televīzijas ēterā iespēju visai Latvijai sabiedrībai saņemt (saskaņā ar NEPLP vadlīnijām) daudzveidīgus, plaši aptvertus tematus ar objektīvu un vispusīgu informāciju, ievērojot precizitāti un objektivitāti faktu atspoguļošanā, viedokļu līdzvērtīgu piedāvājumu un politisko neitralitāti. Visnotaļ (ņemot vērā NEPLP ieteiktos satura kritērijus) ievērota atbilstība formātam, vizuālā materiāla atbilstība tematam, satura vērtība , vēstījuma dinamika, autora prasmes un operatoru darba kvalitāte. Kopumā izpildīts arī viens no labas kvalitātes kritērijiem rādīšanai LTV ekrānos ir „ziņas” nozīme visas Latvijas kontekstā. Tāpat aktualitātes aspekts. Šāds satura papildinājums ar reģionālajām ziņām paplašinājis skatītāju izvēles iespējas , viņu redzesloku, veicinājis demokrātiju, kopības sajūtu, zināšanas, plašāku kultūras izpratni, veicinājis radošumu, latvisko identitāti un patriotisma jūtas. Vai viss paveikts vienlīdz teicami ? Ne vienmēr. Par dažiem secinājumiem šajā sakarā – mazliet vēlāk tekstā.

No kvantitatīvajiem secinājumiem redzams, ka visvairāk ziņu sižetus ir nodrošinājušas **trīs televīzijas no Vidzemes, Zemgales un Latgales.**

- augsta saturiskā kvalitāte, plašs tematiskais spektrs, sākot ar sāpīgajām pandēmijas likstām un turpinot - par ekonomiskajiem jautājumiem, mazo uzņēmēju likstām un arī sasniegumiem, novadu reģionālās reformas neapmierinātajiem novadiem un pagastiem, labdarības vēršanos plašumā, pašvaldību darbības peripētijām, lauku saimniecībām, dabas aizsardzību (meži, ūdeņi, koki , dzīvnieki, putni, dabas takas u.c.), Latvijas vēsturi, brīvprātīgo aktīvu darbību, par skolu, skolotāju un skolēnu problēmām un arī vienlaikus par jauniešu panākumiem un izcilībām arī starptautiski, plaši par kultūras jomām - muzejiem, bibliotēkām, virtuāliem pasākumiem, koncertiem pilsētu laukumos un namu pagalmos, par audējām un rokdarbniecēm . Netiek aimirsts arī par represēto piemiņu un , protams, arī par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas 30. gadadienu 4.maijā. Visas trīs reģionālās televīzijas ir labi pārstāvētas ģeogrāfiskā ziņā.

Īpaši Vidzemes TV – vismaz no divdesmit dažādām vietām veidoti ziņu sižeti. Profesionālās meistarības līmenis vērtējams dažādi. Lielākajai daļai korespondentu ir iegūta vērā ņemama pieredze ar spēju uzrunāt, un ieinteresēt, piesaistot auditorijas uzmanību, ar prasmi intervēt, pielietojot iegūtās profesionālās zināšanas. Ļoti labs līmenis ir Vidzemes TV žurnālistiem. Bet īpaši gribu izcelt Zemgales reģionālās TV korespondentes Sandras Leitānes veikumu. Šķiet pilnīgi neticami, kā viens cilvēks spēj ne tikai izsekot līdz visiem jaunumiem novadā, bet tos lielā daudzumā arī atspoguļot, veidojot interesantus sižetus, kas spēj piesaistīt. Laba valoda, dikcija, temps un, kas nav mazsvarīgi, uzrunājoša, sirsnīga intonācija. Savukārt, runājot par Latgales reģionālo TV, dažbrīd pietrūkst meistarības atsijāt liekas detaļas. Tāpēc daži sižeti iznāk garāki un, cenšoties tos tempā ierunāt, pazūd satura jēga. Taču kopumā (salīdzinot ar pagājušo gadu) varu teikt tikai to labāko. Meistarība ir augusi, īpaši intonācijas ziņā, padarot sižetus daudz piesaistošākus. Prieks par Ausmu Spruktu un Beatrisi Jēkabsoni !

Ražīgi strādājusi arī „Skrundas TV”. Priece labā kvalitātē veidoto divdesmit astoņu ziņu sižetu lielā saturiskā dažādība, sākot ar skarbo situāciju Covid -19 pandēmijai sākoties, lēnām pārejot uz ikdienas dzīves notikumiem. Neuzskaitīšu tematus, kuri lielā mērā līdzīgi citām reģionālajām televīzijām, arī ģeogrāfiskā aptveramība ir pietiekami plaša. Taču ir kaut kas, par ko gribas uzteikt īpaši. Un tā ir Skrudandas TV korespondente Ieva Benefelde. Šķiet tikai viņai vien piemīt spēja atrast mīļus sižetus par pozitīviem cilvēkiem, kuri savu gaismu spēj dot arī citiem. Mēs sastopam gan muzeju darbinieces un bibliotekāres, gan izstāžu organizatorus un muzikantus, gan zemniekus un vietējos amatniekus, gan mazu puķu veikaliņu īpašnieces.

„TV Kurzeme” , izņemot dažus sižetus, pamatā ziņas veidojuši no Liepājas. Savā veidā to var arī saprast, jo galu galā Liepāja ir viena no Latvijas lielākajām pilsētām, industriāla ostas pilsēta un vienlaicīgi – mūziķu Meka. Saturiski lielākā daļa sižetu ir saistīti ar pandēmijas situāciju, kas arī ir pašsaprotami. Kvalitāte atbilst noteiktajiem kritērijiem. Taču ir viens sižets, kas, manuprāt, nav pieņemams sava, nepārprotamā „dzeltenīguma” dēļ, jo īpaši – sabiedriskā pasūtījuma ietvaros. Sākums meklējams valdības

aicinājumā „ziņot” par pārkāpumiem Covid -19 pandēmijas laikā. Mans personīgais uzskats, ka šāds aicinājums jau pēc būtības ir amorāls. Un tā, Lieldienās „aculiecinieks” ziņojis policijai, ka „viņaprāt” pārāk daudz cilvēkus redzējis pie Liepājas Sv. Annas baznīcas. Mācītājs intervijā skaidro, ka baznīcas ietilpība ir piemērota vēl vairāk cilvēkiem, distance tiek ievērota un ir dezinfekcijas līdzeklis, Sižetā tiek iesaistīts policijas pārstāvis un pat Tieslietu ministrs Bordāns, kurš izsaka draudus . Ziņas nobeigums – kā sociālajos tīklos - „sabiedrībā valda sašutums; daudzi pauž viedokli.” Kā mēdz teikt – viss vienos vārtos! Tomēr sabiedriskās televīzijas ziņās notikums, kam ētera brīdī nav nekādu reālu pierādījumu, nav pieļaujams !!!

„Vidusdaugavas televīzijas” devums piecu mēnešu laikā -18 ziņu sižeti. Un, lai gan tas nav pārāk daudz, tomēr ir redzami centieni aptvert arī citas vietas, ne tikai Jēkabpili, piem., Sēliju, Līvānus, Aknīsti, Kokneses novadu, Krustpils novadu un Varakļānus. Kvalitāte, ziņu dažādība un korespondenta meistarība apmierinoša.

„Aizputes TV” lielāko ziņu sižetu klāstu piedāvājusi maijā. Laikā, kad iedzīvotāji lēnām sāka izprast situāciju un meklēja veidus, ka atsākt darbošanos aktīvāk, kā atgriezties pie ierastajiem paradumiem, ko mainīt, ja nepieciešams. Par to tad pamatā arī ir „Aizputes TV” stāsti. Ziņu kvalitāte, dažādība un korespondenta meistarība laba.

„Kurzemes televīzijas” 12 ziņu sižeti , izņemot divus (no Ances un Usmas) ir par notikumiem Ventspilī. Saturā lielākoties par un pandēmijas radītām problēmām. Kvalitāte un korespondenta meistarība apmierinoša.

„Talsu televīzijas” kontā divpadsmit ziņu sižeti. Ieskaitot septiņus par pandēmijas laika ķībelēm. Pārējos ir atspoguļoti vairāki interesanti notikumi, tostarp ļoti jaukais un emocionālais brīdis, kad Kolkas ragā noslēdzas „Gaismas ceļš” apkārt Latvijai. Kvalitāte un korespondenta meistarība laba.

„LRT+” veidotie pieci ziņu sižeti visi ir no Daugavpils. Tikai viens sižets ir tāds, kas var interesēt cilvēkus visā Latvijā. Proti – Daugavpils cietoksnī norit būvdarbi, lai veidotu Tehnikas un industriālā dizaina centru un unikālu zāli Marka Rotko centra izstādēm. Pārējās ziņas vairāk ir lokālas. Tā kā šis ir

jaunas raidorganizācijas sākums, tad, saprotams, vēl būs daudz jāmācās, lai uzlabotu izpratni par sabiedriskā pasūtījuma būtību un saturu.

Secinājumi. Formālā daļa.

Saskaņā ar „Elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozares attīstības nacionālo stratēģiju 2018.-2022.gadam”, tiek īstenota arī sabiedriskā pasūtījuma daļa, ko pilda komerciālie mediji. Galvenais uzdevums – „...bagātināt sabiedrībai pieejamu mediju viedokļu un formu daudzveidību, paplašinot cilvēkiem izvēles iespējas un veicinot mediju plurālismu. Tāpat uzdevums ir paplašināt auditorijas, kas izmanto sabiedriskā pasūtījuma ietvaros pieejamo saturu, ņemot vērā, ka sabiedrisko mediju un komerciālo mediju auditorijas daļēji nepārklājas un ir noturīgi lojālas savām izvēlēm”. Viennozīmīgi – visas šajā recenzijā minētās reģionālās televīzijas 2020.gada I pusgadā, ar lielākām vai mazākām sekmēm, bet kopumā godam pildījušas katra savu sabiedriskā pasūtījuma daļu.

Secinājumi. Neformālā jeb pārdomu daļa.

Covid-19 pandēmijas laiks ir skaidri izgaismojis sabiedriskā pasūtījuma nozīmību ne tikai pašai Latvijas sabiedriskajai televīzijai, bet arī, piesaistot reģionālās televīzijas no visiem lielajiem novadiem – Vidzemes, Kurzemes, Zemgales un Latgales, ir reāli redzams, kāds tas ir svarīgs pienesums. No lielum lielā vairuma šo ziņu mēs esam saņēmuši kopības sajūtu un pozitīvismu, kas, saprotams netiek nosaukts vārdā, bet tas tur ir – gan saturiski, gan intonatīvi emocionālā veidā. To es sauktu par pievienoto vērtību, uzturot tautas garu. Laikā, kad visapkārt tik daudz nepatiesības, viltus ziņas, melīgas un histēriskas *Twitter* un *Facebook* sāgas, sabiedriskais pasūtījums pamazām kļūst par tādu kā neskartu salu, kurā vienīgajā vēl gana droši var „satikt” patiesību. Un kaut kādā brīdī tas var kļūt par lielu izaicinājumu – noturēt šīs „salas” pastāvēšanu.

2020.gada 30.novembrī

Dārija Juškeviča

